

HAC' DAN TABLOLAR

Emin ARIK
Demirci Müftüsü

Hac, rüya gibi geçen insan hayatında, unutulmaz tablo-lar halinde derin izler bırakan bir olaydır. Bu yazımızda, 1986 yılı hac kervanına katılan milyonlarca hacının ve daha ziyade 45.000 Türk hacısının kutsal mekanlarda yaşadığı "Büyük vakıa"yı "bembeyaz tablolar" halinde sunmaya çalışacağız.

Hac insanın manevi hayatında zirveyi temsil eder. O, olgunluğa kavuşma hamlesidir. Kemâle ulaşma, vuslata erme heyecanıdır.

YOLCULUK

Hacı adaylarımız çoluk çocuklarından, torunlarından, dostlarından; bir kısmı da belki bu yaşa gelinceye kadar ilk defa ayrılmak zorunda kaldıkları köylerinden, kasabalarından veya illerinden tarifsiz bir sevinç ve heyecan içinde, Kur'an-ı Kerim tilâvetleriyle, aşirlerle ilâhilerle, dualarla dopdolmuş, o kutlu uğurlama törenini, mukaddes topraklara hareket etme demini, her halde hiçbir zaman unutama-yacaklardır.

Yılların silemeyeceği o güzel manzarayı 5-6 günlük bir "hayal yolculuk"la; Konya, Tarsus, Urfa, Bağdat, Kerbelâ mahallerindeki mübarek zevatı ziyaretlerle devam edip, Medine-i Münevverede mola verecektir.

MEDİNE GARAJI -İHRAM

Burası Medine... Allah Sev-gilisi'nin teşrifi ile nurlanan belde... Medine-i Münevverede... Medine garajındayız şimdi... Şehrin kenarında, Mekke'ye geçiş yolu üzerindeki "Medine Hacılar Gara-ji"nda... Bu yıl Türk hacılarının tümü, önce Mekke'de hac farızasını ifa edecek, sonra 8 gün kalmak üzere Medine'ye dönecekler.

Medine garajında banyo yapmak ve ihrama girmek için 2-3 saatlik mola var. Diyanet İşleri Başkanlığı Medine Merkez Ekibinin garajda kurduğu çadırlar ve hacılar için hazırladığı içleri buz dolu büyük termoslar hacılarımızın gölgelenme ve soğuk su ihtiyaçlarını giderirken, 1986 hac organizasyonunun da yeni bir hizmeti olarak büyük takdir topluyordu. İhrama giren hacılarımızın tebrikleşmelerini, gözyaşlarını seyrediyoruz... 20-25 gün sürecek bu zor göreve hacılarımız hazır! Hepsisi pür dikkat... kurulmuş yay gibi... gözler ilerde... ve sevinçli! İhrama girme hazırlıklarını tamamlayan kabileler Sevgili Peygamberimiz (S.A.V.)'e salât selâm okuyarak, 2-3 km ötede Mekke yolu üzerinde "mîkat mahalli" olan "abyâr-i ali"ye uğrayıp niyetlerini yapıyorlar. "Allahım! Senin rızanı kazanmak için haccetmek istiyorum. O'nu ifasını bana kolay kıl ve benden kabul eyle." niyazları, bu zor görevin kolaylaşmasında ve başarılmasında en büyük âmil.. Ve artık dillerde "lebbeyk".. "Lebbeyk, Allahümme lebbeyk, lebbeyke lâ şerike leke lebbeyk. İne'l-hamde venni'mete leke ve'l-mülk, Lâ şerike lek" Hedef Mekke... Hedef Kabe..! Lebbeyk! 430 km'lik Medine-Mekke yolu tekbir ve lebbeyk getiren hacılarımızın ruhlar aleminden geliyormuş intibasını uyandıran gür sedâlarıyla, nasıl geçtiği belli olmıyan bir hızla geçiveriyor.

MEKKE-TAVAF-SA'Y

Mekke'ye 10 km. mesafede karşılama mahalli var. Yine Diyanet İşleri Başkanlığı Mekke Merkez görevlileri gelen kabileleri burada bekletmeden sür'atle yerlerine ulaştırıyorlar. Binlerce kilometrelik yol sona ermiş, hedeflenen kutsal mekâna varılmıştır artık... Mekke'deyiz şimdi... Kendimizi bildiğimiz yaştan itibaren ismini çok duyduğumuz, rüyalarımızın şehri Mekke'de... Büyük İnsan-Büyük Peygamber Hz.Muhammed (S.A.V.)'in

doğum yeri olan Mekke'de... Kur'ân'ın inmeye başladığı yer olan Mekke'de..! Heyecan doruk noktadadır..! Sırada " t a v a f " vardır şimdi..! Tavaf.! Allah'ın beytini tavaf.! Allah için tavaf.." İfrad haca" yapacaklar için Mekke'ye varış (kudüm) tavafı. "Temettü" ve "Kıran"a niyet edenler içinse (umre) tavafı.! "Allah'ım, Senin için tavaf yapmak istiyorum. Onu bana kolaylaştır ve benden kabul eyle. ! " yakarışı ile başlayan ilk tavaf.! Kızgın kaya parçalarından ibaret dağ kümelerinin yamaç ve boşluklarında kurulu olan Mekke'nin tünellerini, dev apartman bloklarının çevrelediği dar sokaklarını koşarcasına gerilerde bırakarak, bütün ihtişamı ile karşımızda duran "Mescidi- Haram"ın içine saygıyla girdikten sonra, yeryüzündeki kutsal mekânların en kutsalı olan "Nur Bina" "Kâbe-i Muazzama"nın etrafındaki ilk tavafımıza başlamak üzere "Hacerül Esved"in bulunduğu köşeye doğru derin mehabetle yaklaşıyoruz. Kuş kadar hafifiz.. Ayaklarımız yere basmıyor sanki... Evet Kabe'deyiz..! Mânevi hayatımızın "odak noktası" olarak yıllardır derin bir hasretle hayalimizde yaşattığımız Kâbe-i Muazzama'yı bir anda karşımızda görmek insanı sarsıyor! İbrahim ve İsmail (A.S.)'ların bina ettiği, her namaz vaktinde bütün dünya müslümanlarının yöneldiği "Beytullah"a cismen bu kadar yakınlaşmak bambaşka duygulara bambaşka heyecanlara sürüklüyor insanı! Maddenin her türlü tesir ve tasallutundan kurtularak, ruhi bir yükselişle manevi bir hamlenin içine girmeniz gerekiyor... Maddeden manaya, cesetten ruha, fenadan bekaya sıçramanız gerekiyor... İşte Kabe.. İşte Makamı İbrahim... İşte Zemzem.. İşte Hacerül Esved.! Bu ulvi tasavvurlar rüzgar hızıyla zihninizden ve gönlünüzden geçerken, yüzbinlerce inanmış insanın, hayali mümkün olmıyan muazzam bir insan selinin içinde buluveriyorsunuz kendinizi.. Bembeyaz elbiseler içinde yüzbinlerce mü'minin aynı Beyti tavafı.. Her kıt'adan, her renkten, her mevkiden yüzbinlerce müslümanın ortak heyecanı.. Duaların en güzelleri ile "Beytin Sahibi'- 'ne, kâinatın sahibine yakarış... Tek renk, tek ses, tek soluk halinde yakarış... "Allah'ım, bize imanı sevdin, kalplerimizi onu nuruyla süsle. Küfrü, yoldan sapmayı ve isyanı bize kötü göster ve bizi doğru yolda bulunanlardan eyle." "Ey kalpleri tasarrufunda bulunduran, dilediği gibi çeviren Rabb'im! Kalbimi dininde sabit ve daim eyle!..." "Ey kalplerde olanları bilen Rabbim, beni bilgisizliğin karanlığından, imanın ve ilmin aydınlığına çıkar." Tavaf... Milyonların müşterek tavafı... Aynı dilek ve duygular... Yeryüzünde ibadet gayesi ile bir araya gelen en kalabalık cemaatin "kesretten vahdete" dönüşmesi... 7 şavtlı tavaf... Safa-Merve arasında 7 gidiş geliş... Yani sa y .. Ondan sonra, Arefe gününe kadar hep tavaf, tavaf, tavaf... Ve zemzeme dokunan dudaklarda aynı dua, aynı niyaz; "Allah'ım, Senden faydalı ilim, bol ve helâl rızık ve bütün dertlerime deva dilerim."

ARAFAT

Allah'ın Resulü: "Hac Arafattır" buyurmuşlardır. Arafatta vakfe, ziyaret (farz) tavaf ile birlikte haccın rüknüdür. Arefe günü, "arafat" mahallinde Allah için duruş şarttır. Arafat, bir gün için kurulan dünyanın en büyük çadır şehridir. İki, üç milyon huccacın beyaz elbiseler ve bez çadırlar içinde Cenab-ı Hakk'a yönelişi mahşeri bir tablodur. Ölümünden sonra yeniden dirilip, mahşer alanında bir araya geleceğimiz sahnenin bir benzerini yaşarız arafatta. Arafat, haccın en hassas bölgesi, daha doğrusu "hacılık makamı"na erişilen mekândır. Bütün hac yolculuğunun, hatta bütün bir ömrün neticesinin alınabileceği bir mahal olan arafatta, tam bir tövbe, tam bir pişmanlık, tam bir yakarış şarttır. Oradaki göz yaşları... Kucaklaşmalar.. Tebrikleşmeler.. Ağlaşmalar.. Yıllardır kuruyan göz pınarlarının boşalışı ne ulvi bir tablodur.! Arafat, daha sonraki hayatımızın her safhasında eşsiz bir tablo olarak hayalimizden hiç çıkmayacak ve unutulmaz bir hatıra olarak bizimle birlikte hep yaşıyacaktır.

ARAFATTAN MÜZDELİFE VE MİNA'YA

Arefe günü güneş battıktan sonra, 3 milyonluk dev şehir 4-5 saat içinde boşalacaktır. Milyonların tek güzergah üzerinden Müzdelifeye akması ve oradan Mina'ya vasıl olma; yol, trafik ve izdiham gibi elde olmıyan sebepler yüzünden, haccın en zor safhası olma özelliğini hala koruyor.

TEFEKKÜR SAHASI

Müzdelife vakfesi.. Minada geçirilen günler.. Kurban.. Taşlama.. Nefsimizi, hırsımızı, boş emellerimizi yani şeytanımızı taşlama.! İbrahim Peygamberin oğlu İsmail (A.S.)'i kurban etmek üzere yere yatırdığında, kendisine vesvese vermek isteyen şeytanı taşlaması hadisesine benzer bir tablo.! Peygamberler tarihinin büyük olaylarını benliğinizde ve nefsinizde yaşıyorsunuz.! Hac bu yönüyle, çağları kaplıyan zaman tüneli içinde bir ibadet oluyor.! İbrahim Peygamber'den, hatta Âdem (A.S.)'dan günümüze gelinceye kadar geçen devirleri yeniden yaşıyorsunuz burada.! Tarihi kucaklıyor, tarih oluyorsunuz.! Haccın tarihîlik yönü... Mina sonrası Mekke'de ziyaret (farz) tavafı.. Daha önce yapılmadıysa tavafın sa'yi.. Ayrılacağımız gün "veda tavaf"..

M E D İ N E ZİYARETİ

Hac vazifesini ifa eden mü'minlerin, hacdan Önce veya sonra Medine'ye giderek Hz. Peygamber Efendimizin kabri-i saadetlerini ziyaret etmeleri ve Mescid-i Nebevi'de namaz kılmaları, öteden beri müslümanlar arasında canlı bir şekilde yaşatılan bir sünnet olarak devam edegelmektedir. Hayatımızın bu önemli ziyaretinin ruh dünyamızdaki mânevi akisleri bir ömür boyu devam edecek; belki de bu ziyaretteki samimiyetimizin hürmetine Yüce Peygamberin şefaatharına nail olabilmemiz mümkün olabilecektir. Bu hususa delâlet eden Hadis-i Şerifler pek çoktur: "Kabrimiz ziyaret edene şefaathar sabit bir hak olur." " K im beni vefatımdan sonra ziyaret ederse, hayatımda ziyaret etmiş gibidir." " K im sevap kastederek beni Medine'de ziyaret ederse, o benim komşum olur, Kıyamet gününde ona şefaathar ederim." Mescid-i Nebevi'de kılınan namazın fazileti hususunda da şöyle buyrulmuştur: "Benim şu mescidimde kılınan bir namaz, Mescid-i Haram dışında kılınan bin namazdan (sevap cihetinden) daha hayırlıdır."! Sevgili Peygamberimiz (S.A.V.), Onun hemen yanında medfun Hz.Ebu Bekir ve Hz.ömer (R.A.)'ı ziyaret, Medine'de kalınan 8 gün içinde mümkün olduğu kadar 40 vakit namazı Mescid-i Nebevi'de kılmak, maneviyat yolunda mesafe almak için didinen hacılarımız üzerinde çok müspet etkiler meydana getiriyor. Allah'ın rızasına, Resulünün şefaatharına erişmek için, dünyanın dört bir tarafından koparak mukaddes topraklarda, Mescid-i Nebevi'de kucaklaşan milyonlarca huccacın bir imamın ardında, hücre-i saadetin o eşsiz kokusunu hissede hissede topluca namaz kılmaları, dünyanın bu en kalabalık cemaatinin aynı hacetler ve aynı dilekler için gök gürlemesini andıran bir sesle "âmin., âmin.!" demeleri, yıllar geçse de hafızamızda ve kulaklarımızda tatlı bir soluk olarak kalacaktır.

DÖNÜŞ

Dönüş, yeni bir hayata olmalıdır. Eskisinden daha iyi, daha güzel, daha tutarlı, daha dengeli ve daha manalı bir hayata.

1- Hac Rehberi. Diyanet Vakfı Yayınları,sh: 133-135